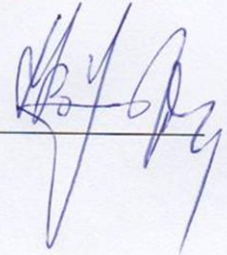

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Біологічний факультет
Кафедра ботаніки

Затверджено
на засіданні кафедри ботаніки
біологічного факультету
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 01 вересня 2021 р.)

Завідувач кафедри _____

Силабус з навчальної дисципліни
**Комплексний кваліфікаційний екзамен з біології і з методики викладання
біології, хімії та здоров'я людини**

що викладається в межах ОПП _____ Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
за предметною спеціальністю 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Львів 2021

Назва курсу	Комплексний кваліфікаційний екзамен з біології і з методики викладання біології, хімії та здоров'я людини
Адреса викладання курсу	вул. Грушевського 4, 79005, Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	біологічний факультет
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01-Освіта / Педагогіка, спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Викладачі курсу	
Контактна інформація викладачів	vitaliy.honcharenko@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації за попередньою домовленістю, за адресою: вул. Грушевського 4, ауд. 329
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовий модуль I. Методика викладання біології Змістовий модуль II. Методика викладання хімії Змістовий модуль III. Методика викладання основ здоров'я людини
Коротка анотація курсу	ОК охоплює відомості: з побудови курсу хімії середніх навчальних закладів, змісту хімічної освіти, категоріально-понятійного апарату методики викладання хімії. Розглядаються загальні питання методики викладання основ здоров'я та методи навчання здоров'язбережувальних компетентностей.
Мета та цілі курсу	Завданнями ОК є: <ul style="list-style-type: none"> • формування методичних умінь і навичок та стійкої позитивної мотивації до зазначеної діяльності; • формування системи знань з методики навчання біології, хімії та основ здоров'я в закладах загальної середньої освіти в цілому та окремих розділів зокрема; • формуванні практичних навичок використання сучасних інформаційно-педагогічних технологій; • навчанні основам науково-дослідної роботи в галузі методики навчання і підвищення її ефективності на практиці.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1.Верзілін М.М., Корсунська В.М. Загальна методика

- викладання біології. – К.: Вища школа, 1980. – 352 с.
2. Загальна методика навчання біології / За ред. І.В. Мороза. – К.: Либідь, 2006. – 592 с.
3. Шулдик В.І. Курс методики викладання біології в модулях. – К.: Наук. світ, 2000. – 289 с.
4. Біологія. 6–9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів; 2017. – <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
5. Біологія і екологія. 10-11 клас. Рівень стандарту. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, 2017. – <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
6. Біологія і екологія. 10-11 клас. Профільний рівень. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, 2017. – <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
7. Буринська Н.М. Методика викладання хімії. Теоретичні основи. – К.: Вища школа, 1987. – 225 с.
8. Буринська Н.М., Величко Л.П., Липова Л.А. Методика викладання шкільного курсу хімії. – К.: Освіта, 1991. – 350 с.
9. Буринська Н.М. Хімія: Методи розв'язування задач. – 2-е вид. – К.: Либідь, 1996. – 80 с.
10. Буринська Н.М. Викладання хімії у 8-9 класах загальноосвітньої школи. – К.: Ірпінь, 2000. – 144 с.
11. Буринська Н.М., Величко Л.П. Викладання хімії у 10-11 класах загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Ірпінь, 2002. – 240 с.
12. Бударин Л., Свергуненко Г. Досліди з хімії в школі і дома. – К.: Рад. шк., 1982.
13. Дробоцький А.С., Романішина Л.М. Задачі і вправи з органічної хімії. – К.: Освіта, 1993. – 111 с.
14. Туріщева Л.В. Як розв'язувати хімічні задачі. – Харків: Основа, 2003. – 80 с.
15. Шаповалов А.І. Методика розв'язування задач з хімії. – К.: Рад. шк., 1989. – 87 с.
16. Кінжибало В.В. Програма і методичні матеріали до курсу "Методика викладання хімії" – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 156 с.
17. Коник М.Б., Шпирка З.М. Методичні рекомендації

	<p>до самостійної роботи з дисципліни ”Методика викладання хімії” для студентів біологічного факультету – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 48 с.</p> <p>18. Шпирка З.М. Методика викладання хімії: практикум – Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 190 с.</p> <p>19. Загальні питання методики викладання валеологічних дисциплін: методичний посібник / Г. М.Тимченко, А. М. Тимченко– Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 64 с.</p> <p>20. Валецька Р. О. Методика навчання основ здоров’я: підручник / Р. О. Валецька. – Луцьк : ВАТ«Волинська обласна друкарня», 2010. – 236 с.</p> <p>21. Основи здорового способу життя: підручник / М.І. Кручаниця, В.В. Кручаниця, К.П. Мелега, О.А. Дуло, Н.В. Розумикова. – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2016. – 264 с.</p>
Тривалість курсу	-
Обсяг курсу	90 год. самостійної роботи. Кредитів ECTS – 3.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ принципи організації шкільної освіти; ➤ завдання навчально-виховної роботи по біології в школі; ➤ зміст та структуру чинних програм для загальноосвітніх навчальних закладів; ➤ методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності, взаємозв’язок методів і засобів навчання біології, хімії та основ здоров’я; ➤ форми і види контролю знань учнів та критерії оцінювання навчальних досягнень учнів; ➤ форми організації навчальної роботи з біології; ➤ структуру, особливості організації та проведення різних типів уроку з біології; ➤ види позакласної та позаурочної роботи з біології; ➤ вимоги до кабінету з біології, його структуру. ➤ основні нормативні документи, які визначають зміст освіти закладів загальної середньої освіти: державний стандарт освіти, навчальний план, навчальна програма, підручники та навчальні посібники; ➤ основні методи, методичні прийоми і засоби

- навчання біології, хімії та основам здоров'я;
- основні види навчального хімічного експерименту;
 - типи розрахункових задач з хмії, передбачених для розв'язування;
 - теоретичні засади методики навчання основ здоров'я;
 - способи формування в учнів здоров'язбережувальних уявлень та понять;
 - сучасні активні й інтерактивні методи навчання учнів початкової школи;
 - форми організації міжособистісної взаємодії учнів у процесі навчання;
 - типи уроків з основ здоров'я, їх макроструктуру та мікроструктуру;
 - засоби наочності, які використовуються в процесі навчання основ здоров'я.

вміти:

- давати чіткі і обґрунтовані методичні характеристики діючих програм з біології, хімії та основ здоров'ядля загальноосвітніх навчальних закладів, визначати відмінності програм для учнів різних рівнів навчання;
- складати тематичне та поурочне планування, конспект уроку;
- враховуючи дані про структуру та вимоги до підручників, здійснювати їх дидактико-методичний аналіз;
- пояснювати різні підходи до класифікації методів навчання, характеризувати групи методів навчання, формулювати загальні вимоги щодо їх оптимального поєднання;
- на основі інформації про функції, принципи, види та форми діагностування знань учнів, проводити контроль знань школярів та оцінювати навчальні досягнення учнів згідно критеріїв оцінювання;
- забезпечувати необхідні методичні умови формування і розвитку наукових понять в учнів;
- використовуючи різні методи та методичні прийоми навчання, навчально-наочні посібники і технічні засоби, готувати та проводити відповідно до сучасних дидактичних вимог різні типи уроків, здійснювати педагогічний аналіз уроку;

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ характеризувати форми організації навчальної роботи, враховуючи особливості позакласних і позаурочних робіт, розробляти зміст і методику їх проведення; ➤ керуючись вимогами щодо навчально-наочних посібників, підбирати рослини і тварини в кабінет біології та куточок живої природи, виготовляти дидактичний матеріал по біології; ➤ визначати актуальні проблеми викладання біології, хімії та основ здоров'я в сучасний період; ➤ вести пошук інноваційних технологій навчання біології, хімії та основам здоров'я, узагальнювати та творчо переймати передовий досвід організації навчального процесу, навчально-методичної роботи. ➤ аналізувати програми, підручники та посібники з хімії; ➤ організовувати різнорівневе навчання і перевіряти його ефективність, ➤ проводити нескладне педагогічне дослідження; ➤ виконувати демонстрації; ➤ розв'язувати розрахункові і експериментальні задачі; ➤ оцінювати рівень знань та умінь учнів; ➤ визначати освітні, розвивальні та виховні цілі з навчального предмета та їх місце в системі початкової освіти; ➤ планувати, розробляти методику організації і проведення уроків з основ здоров'я; ➤ планувати, проводити та аналізувати позаурочну та позакласну роботу здоров'язбережувального спрямування;
Ключові слова	методика викладання, навчальна програма, підручник, методи навчання біології, поняття, термін, контроль, форма організації навчально-виховної роботи, матеріальна база навчання, методика викладання хімії, зміст хімічної освіти, предмет "хімія", форми, методи і засоби навчання хімії, здоров'я; фізичне, психічне, духовне і соціальне благополуччя; безпека; цінності, потреби.
Формат курсу	очний
Теми	подані в таблиці 1
Підсумковий контроль,	іспит в кінці 8 семестру

форма	
Пререквізити	Викладання навчальної дисципліни базується на знаннях, отриманих у результаті вивчення педагогіки, психології, вступу до педагогічної професії, дисциплін хімічного та біологічного профілю (фізіології, анатомії людини).
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	самостійна робота, консультація
Необхідне обладнання	персональний комп'ютер, інтернет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Підсумковий контроль здійснюється у вигляді письмового іспиту.
Питання до іспиту (замірів знань)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання методики викладання біології. 2. Методи методики викладання біології. 3. Вивчення національних традицій та елементів народознавства на уроках біології. 4. Екологічне виховання при вивченні біології в школі. 5. Валеологічне виховання на уроках біології в школі, наведіть приклади тем, матеріал яких має такий виховний аспект. 6. Основні джерела змісту біологічної освіти. 7. Наскрізні змістові лінії навчального матеріалу з біології. 8. Критерії відбору змісту шкільного курсу "Біологія". 9. Зміст і структура навчальної програми з біології для загальноосвітніх навчальних закладів. 10. Структура шкільного підручника з біології. 11. Вимоги до сучасного шкільного підручника з біології. 12. Групи біологічних понять. 13. Умови розвитку понять з біології. 14. Методи навчання біології, їх класифікація. 15. Словесні методи навчання біології. 16. Бесіда та розповідь як словесні методи навчання біології. 17. Пояснення та лекція як вербальні методи навчання біології. 18. Наочні методи навчання біології. 19. Практичні методи навчання біології.

- 20.Лабораторні роботи та лабораторні дослідження з біології, методика їх проведення.
- 21.Проблемно-пошукові методи навчання біології.
- 22.Функції контролю знань учнів з біології.
- 23.Види контролю знань учнів з біології.
- 24.Письмовий контроль знань учнів з біології.
- 25.Форми організації контролю знань учнів з біології.
- 26.Урок як основна форма організації навчальної роботи по біології, типи уроків, групи вимог до сучасного уроку.
- 27.Дидактичні, розвиваючі та санітарно-гігієнічні вимоги до уроку з біології.
- 28.Організаційні, виховні та етичні вимоги до уроку з біології.
- 29.Основні типи уроків з біології, вибір їх відповідно до теми уроку.
- 30.Комбінований урок з біології, його структура, особливості організації уроку.
- 31.Урок засвоєння нових знань, його структура, особливості організації уроку.
- 32.Урок узагальнення і систематизації знань з біології, його структура, особливості організації уроку.
- 33.Експерсії з біології, їх значення та методика проведення. Наведіть приклади тем експерсій.
- 34.Позаурочна робота з біології.
- 35.Позакласна робота з біології в школі.
- 36.Методики викладання хімії.
- 37.методи навчання дисципліни за джерелами знань і характером одержуваної інформації.
- 38.Державний стандарт базової та повної середньої освіти.
- 39.Принципи навчання хімії.
- 40.Методичний апарат підручника.
- 41.Засоби подачі навчальної інформації в хімії.
- 42.Основні ланки навчального процесу, що використовуються на уроці узагальнення та систематизації знань та умінь.
- 43.Домашнє завдання та самостійне вивчення нового матеріалу.
- 44.Послідовність використання понять у темі «Початкові хімічні поняття».
- 45.Навчально-виховне значення шкільного курсу «Основи здоров'я».
- 46.Здоров'язбережувальні компетенції та навички.

	<p>Базові цінності людини, здоров'я як найбільша цінність.</p> <p>47. Законодавча і нормативно-правова база України щодо здорового способу життя.</p> <p>48. Основні поняття курсу «основи здоров'я».</p> <p>49. Міжнародний досвід навчання основам здорового способу життя.</p> <p>50. Програма предмету «Основи здоров'я» у школі: зміст, особливості, відмінності, переваги.</p> <p>51. Планування роботи вчителя.</p> <p>52. Структура шкільного підручника з інтегрованого курсу «Основи здоров'я» та принципи роботи з ним.</p> <p>53. Особливості сучасного уроку основ здоров'я.</p> <p>54. Умови ефективного навчання основ здоров'я.</p> <p>55. Принципи, методи та засоби навчання основ здоров'я.</p> <p>56. Форми організації навчання «основ здоров'я».</p> <p>57. Урок – основна форма організації навчання. Класифікація уроків.</p> <p>58. Традиційні та інтерактивні методи навчання основ здоров'я.</p> <p>59. Тренінг як найефективніший метод навчання основ здоров'я: його зміст, структура та організація забезпечення.</p> <p>60. Поняття «нестандартні уроки». Їх види та характеристика.</p> <p>61. Позаурочна форма організації навчального процесу.</p> <p>62. Форми та види позакласної роботи з «Основ здоров'я». Шкільні екскурсії. Метод проектів.</p> <p>63. Методи оцінювання навчальних досягнень учнів з предмету «Основи здоров'я».</p> <p>64. Особливості вивчення розділів «Фізична складова здоров'я» через призму здорового способу життя.</p> <p>65. Шкідливі звички, їх вплив на здоров'я, методика навчання компетентностей, які забезпечують запобігання формування шкідливих звичок.</p> <p>66. Стрес і здоров'я підлітків.</p> <p>67. Психологічні компетентності, формування відношення до них учнів при вивченні основ здоров'я.</p> <p>68. Методи запобігання порушенням психологічного здоров'я таких як депресія, емоційне вигорання, харчові залежності і порушення поведінки</p>
--	---

	<p>(переїдання, булемія, анорексія, алкогольна залежність).</p> <p>69.Соціальні компетентності, формування відношення до них учнів при вивченні основ здоров'я.</p> <p>70.Здорові стосунки. Методи формування компетентностей для забезпечення здорових стосунків.</p> <p>71.Репродуктивне здоров'я. Методи набуття навичок збереження репродуктивного здоров'я.</p> <p>72.Безпека життя. Формування навичок для збереження життя за різних умов у процесі навчання основам здоров'я у школі.</p>
Опитування	усний зворотний зв'язок із студентами після іспиту

Таблиця 1

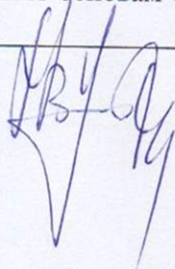
Схема Комплексного кваліфікаційного екзамену з біології і з методики викладання біології, хімії та здоров'я людини

№	Тема занять (перелік питань)	Форма діяльності та обсяг годин	Додаткова література / ресурс для виконання завдань (за потреби)	Термін виконання
Змістовий модуль І.				
	Тема 1. Предмет і завдання методики викладання біології	Самост.роб. – 4 год	[1-6]	
	Тема 2. Зміст і основні принципи побудови шкільного курсу біології	Самост.роб. – 4 год	[1-6]	
	Тема 3. Класифікація методів навчання біології. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності	Самост.роб. – 4 год	[1-6]	
	Тема 4. Активні та інтерактивні методи викладання біології	Самост.роб. – 4 год	[1-6]	
	Тема 5. Формування і розвиток біологічних понять	Самост.роб. – 4 год	[1-6]	
	Тема 6. Урок – основна форма навчально-виховної роботи з біології	Самост.роб. – 4 год	[1-6]	
	Тема 7. Позаурочна і позакласна робота з біології	Самост.роб. – 3 год	[1-6]	

	Тема 8. Сучасний стан біологічної освіти, перспективи її розвитку.	Самост.роб. – 3 год	[1-6]	
Змістовий модуль II				
	Тема 1 Предмет і завдання курсу “Методика викладання хімії” (МВХ).	Самост.роб. – 4 год	[7-18]	
	Тема 2. Побудова курсу хімії у закладах загальної середньої освіти.	Самост.роб. – 4 год	[7-18]	
	Тема 3. Методи навчання хімії.	Самост.роб. – 4 год	[7-18]	
	Тема 4. Організаційні форми навчання хімії	Самост.роб. – 4 год	[7-18]	
	Тема 5. Навчальний хімічний експеримент.	Самост.роб. – 4 год	[7-18]	
	Тема 6. Методика формування основних хімічних понять.	Самост.роб. – 4 год	[7-18]	
	Тема 7. Методика викладання вибраних тем загальної та неорганічної хімії.	Самост.роб. – 3 год	[7-18]	
	Тема 8. Методичні особливості вивчення курсу органічної хімії у закладах загальної середньої освіти Технологія проблемного навчання при вивченні хімії.	Самост.роб. – 3 год год	[7-18]	
Змістовий модуль III.				
	Тема 1. Навчально-виховне значення шкільного курсу «Основи здоров'я».	Самост.роб. – 4 год	[19-21]	
	Тема 2. Законодавча і нормативно-правова база України щодо здорового способу життя. Основні поняття курсу «основи здоров'я».	Самост.роб. – 4 год	[19-21]	
	Тема 3. Умови ефективного навчання основ здоров'я. Принципи, методи та засоби навчання основ здоров'я.	Самост.роб. – 4 год	[19-21]	
	Тема 4. Традиційні та інтерактивні методи навчання основ здоров'я. Тренінг як найефективніший метод навчання основ здоров'я: його зміст, структура та організація забезпечення.	Самост.роб. – 4 год	[19-21]	
	Тема 5. Особливості вивчення.	Самост.роб. – 4	[19-21]	

розділів «Фізична складова здоров'я». Шкідливі звички, їх вплив на здоров'я. Стрес і здоров'я.	год		
Тема 6. Психологічні компетентності, формування відношення до них учнів при вивченні основ здоров'я.	Самост.роб. – 4 год	[19-21]	
Тема 7. Соціальні компетентності, формування відношення до них учнів при вивченні основ здоров'я. Здорові стосунки.	Самост.роб. – 3 год	[19-21]	
Тема 8. Безпека життя. Формування навичок для збереження життя за різних умов у процесі навчання основам здоров'я у школі.	Самост.роб. – 3 год	[19-21]	

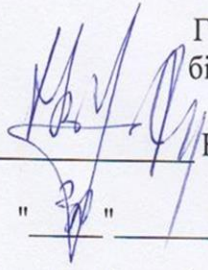
Автор

Віталій ГОНЧАРЕНКО

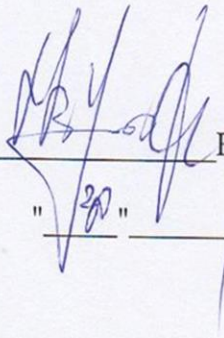
"ПОГОДЖЕНО"

Голова методичної ради
біологічного факультету

Віталій ГОНЧАРЕНКО

" 30 " 08. 2021 р.

Гарант ОПП

Віталій ГОНЧАРЕНКО

" 30 " 08. 2021 р.